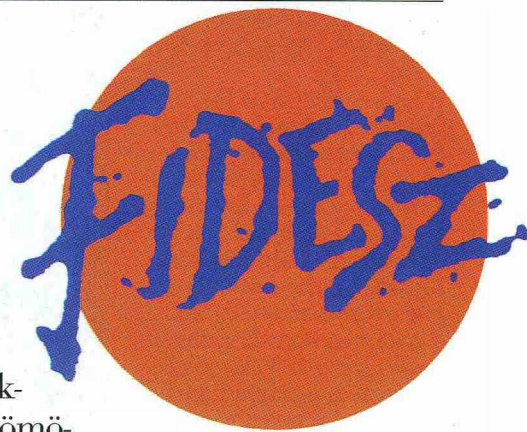

Fidesz a vártán

Az 1847-ben megfogalmazott Ellenzéki Nyilatkozat 150 éves évfordulója alkalmából a Fidesz–Magyar Polgári Párt a napokban emlékünnepséget tartott Budapesten. Az eseményre meghívták azokat a pártokat, politikusokat, akikkel lehetségesnek gondolják a mérsékelt jobbközép erőket tömörítő választási szövetséget. A rendezvényen a fiatal demokraták ismertették saját, 1997-es ellenzéki nyilatkozatukat, amelyre – az elhangzott beszédekkel egyetemben – a koalíció pártjai heves kritikával és elutasítással reagáltak. A történekről és a kialakult helyzetről Kövér Lászlóval, a Fidesz–MPP alelnökével készítettünk interjút.

– *Másfél száz évvel az Ellenzéki Nyilatkozat megszületése után miért tartották szükségesnek egy újabb, saját nyilatkozat kibocsátását?*

– Az évforduló önmagában is indokolta, hogy egy olyan politikai párt, amely szellemi gyökereit a magyar szabadelvűség kezdeteire, a reformkorra, Kossuth, Deák, Széchenyi munkásságára vezeti vissza, szóljon erről a történelmi eseményről. Ha pedig ezt nem valamely történelmi műhely, kulturális egyesület, hanem egy politikai párt teszi, akkor óhatatlanul politikai jelentőségűvé válik az efféle rendezvény. A választások közeledtével felmutatja, milyen problémákat lát a jelenlegi társadalomban, ebben a történelmi periódusban, és melyek azok az összefüggések, amelyek saját szellemi háttere és a jelenkor eseményeiről alkotott véleménye között húzódnak. Ez volt a rendezvény célja, s a maga teljességében meg is valósult, ide értve Nemeskürty István vagy Lázár Ervin felszólalását, Orbán Viktor beszédét.

– *Egyesek azt mondják, a Fidesz „ráröpült” egy kínáló történelmi évfordulóra, felhasználandó arra, hogy újfent és ismételt, akár a korábbiaknál is durvábban és hangosabban rákiáltson a hatalomra...*

– Nem erről van szó. A magyar történelem sajnálatos módon úgy alakult, hogy nagyon sok olyan probléma, amely másfél száz évvel ezelőtt megoldandó feladat-

ként állt a társadalom előtt, még mindig aktuális. Ezért azoknak a gondolatoknak a jelentős része még mindig időszerű.

– *Például?*

– Az igazságos közteherviselés maradéktalan megvalósítása, a polgári életre alkalmas gazdaságpolitika kialakítása, magának a tömeges polgárosodásnak az elindítása.

– *Sokan érezhetnek ebben az aktualitásban régmúltágot. Nem tartanak attól, hogy az elősoroltak anakronisztikus gondként tűnnek föl a mai emberek, a közvélemény előtt?*

– Az én tapasztalataim máskor, teszem azt, konkrétan a közteherviselést illetően. Valamennyi lakossági fórumon előkerül ez kérdés vagy vélemény formájában. Az emberek úgy érzik, hogy az őket terhelő adók és az állam által számukra különböző területeken és formákban nyújtott szolgáltatások nem állnak arányban egymással. A jelenlegi gazdaságban és társadalomban vannak kitüntetett csoportok, a többség pedig úgy érzi, hogy igazságtalanul került lehetetlen helyzetbe, részben az állam tevékenysége miatt. Másrészt: az előző rendszer negyven éve után jogos igényként fogalmazódik meg a társadalomban, elsősorban természetesen az értelmiségben, hogy meg kell vívniuk a küzdelmet saját múltunk visszaszerzéséért. Szerintem az a politikai erő vagy az a személyiség, amelyik úgy gondolja, nincs köze a múltjához, s abban

FOTÓ: NAGY ESZTER

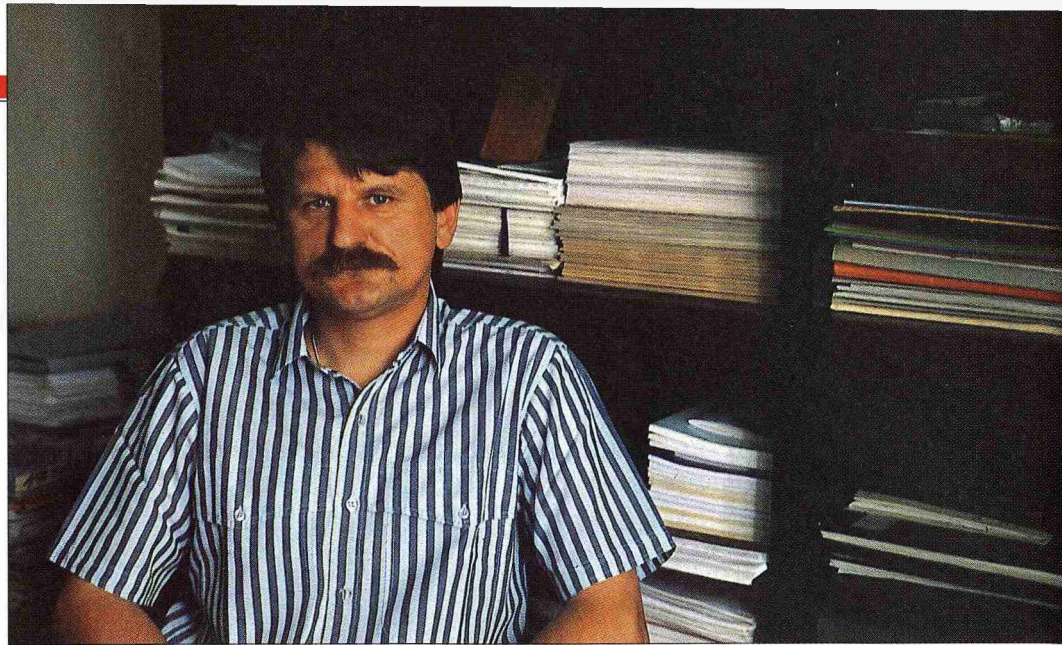
nem lel eligazító gondolatokat, fogódzókat, a jövőbe vezető úton is eltévedhet. Ez jellemző a jelenlegi kormánykoalícióra. Az elmúlt három esztendő alatt semmiféle társadalompolitikai célt, jövőre vonatkozó víziót nem bontakoztatott ki. Rosszhiszeműen nézve, hátsó szándékot tulajdonítva a kormánynak, akár azt is mondhatnánk: van éppen víziójuk, ám az nem egyezik meg a társadalom érdekeivel.

- „Rosszhiszemű” alatt mire gondol?

- Például a társadalom elszegényítésére, a középosztály szétverésére, egyfajta elitizálásra, ami a személyes gazdasági pozíciókban, az állami tulajdon zártkörű szétosztásában és kulturális téren a minőségi tudás megszerzésének esélyeiben jelentkezik. Ha ez nem csupán egyszerű balfogások sorozata, nem csak a dilettantizmus, a hozzá nem értés következménye, hanem koncepció áll mögötte, akkor nagyobb a baj, mert ebben az esetben nehezen tudja a kormány lemosni magáról ama stigmát, hogy szándékosan tette-teszi tönkre az országot.

- Az Európához, az euroatlanti térséghez és szervezeteihez való csatlakozás sem szolgál megfelelő jövőképpel?

- Akkor nem, ha minden áron való célként, nem pedig eszközként jelenik meg a Kárpát-medencében élő magyar nép boldogulásának elősegítésére. Ha ezt a célt ezen eszközök által biztosan elérhetjük, akkor és annyiban a csatlakozás támogatható, de ha kétség támad, hogy az jó eszköz-e a kívánt célhoz, akkor meg kell vizsgálni, vannak-e alternatívák. Ha pedig bebizonyosodna, hogy az integráció nem alkalmas a cél eléréséhez, akkor nem lenne szabad sem a NATO-ba, sem pedig az Európai Unióba törekedni. Mi a rendelkezésre álló információk alapján a csatlakozási tárgyalások megkezdése előtt úgy látjuk, hogy hosszú távon e törekvé-

sek szolgálják a magyar érdekeket, mert több előny, biztosíték származik belőle, mint amekkora árat fizetnünk kell érte. Tehát e pillanatban ezen az alapon nem kérdőjelezzük meg a csatlakozás értelmét, jogosságát, sőt segítjük és támogatjuk ezeket a folyamatokat. Ugyanakkor önbecsapásnak, kifejezetten károsnak tartjuk azt a retorikát, amely a lehetséges megfizetendő árról nem beszél, viszont minden, az állampolgárok számára kellemetlen, olykor nyomorító politikai döntést a majdani csatlakozás követelményeként indokol és igazol.

- Visszatérve: 1847-ben az Ellenzéki Nyilatkozatban az akkoriak a különféle irányokat, belső vitákat félretették, egységesültek. A mostani esemény viszont ebben a vonatkozásban teremtett bizonyos hiányt a közvéleményben, hiszen a parlament ellenzéki pártjai közül sem volt ott mindegyik a Zeneakadémián rendezett ünnepségen. A Fidesz volt a házigazda. Milyen alapon döntöttek arról, hogy kiket hívnak és kiket nem?

- A mostani ellenzéki nyilatkozat s a rendezvény politikai háttere természetesen nem azonos a régivel. A mai ellenzék spektruma a munkáspárttól indulva a parlamenti erőkön át egészen a MIÉP-ig terjed. Így semmiképpen sem lehetett szó valamiféle egységes fellépésről. A

másik gond: még a parlamenti felállást tekintve sem gondoltuk azt, hogy azokat a politikusokat, pártokat meg kellene hívni, akikkel a választásokig különböző okokból nem tervezünk szoros szövetségre irányuló együttműködést.

- A Fidesz az ellenzéken belül netán ellenzéki pólus akar kialakítani a kisgazdákkal szemben?

- Ez ma már nem szándék, hanem tényszerű helyzet. Az ellenzék az utóbbi három évben két blokkra szakadt. Az egyik oldalon az FKGP és a köréjük csoportosuló radikálisok állnak, a másikon pedig a konzervatív-liberális-jobbközép erők. Utóbbiaknak pillanatnyilag s feltehetően a választásokig terjedő időben meghatározó pártja a Fidesz.

BLÖFF-PARTY

Kósáné Kovács Magda, az MSZP ügyvezető alelnöke az esemény értékelésekor úgy vélekedett: a Fidesz megkezdte választási kampányát, mégpedig az eddigiekhez képest durvább és fenyegetőbb hangon. Véleménye szerint a koalíció az elmúlt három évben nagyobb önmérsékletet tanúsított, mint amilyenre a jogszabályok, a demokrácia adta keretek mindenkit köteleznek. Mivel azonban a Fideszben - Orbán Viktor pártelnök beszédéből ítélve - nincs készség a kooperációra, a fiatal demokrataknak nincs erkölcsi és politikai alapjuk kétségbe vonni a kormánypártok döntési kompetenciáját. Sem az elmúlt esz-

tendőkre, sem pedig a továbbira vonatkozóan. Hozzátette: a mostani ellenzéki nyilatkozat tükrözi a hatalom megragadására irányuló mohó vágyat. Blöffölnek, rágalmaznak, bár véleményüket a tények nem igazolják.

- A két pólus érdemben képtelen közeledni egymáshoz?

- Ezt a kiscigapárt és személy szerint Torgyán József bármiféle riválistól való páni féleme és ellenszenve lehetetlenné teszi. Parlamenti megszólalásai hosszú időn át úgy hatottak, mint ha nem a koalíciót, hanem az MDF-et és a Fideszt tekintené elsősorban legyűrendő ellenfélnek. Szerencsére ebben a vonatkozásban azért történt változás, és úgy látszik, az FKGP elfogadta a békés egymás mellett élésre utaló törekvéseinket. Bár Torgyán úrnak a zeneakadémiai rendezvényt kritizáló mondatai épenséggel nem tekinthetők barátságos gesztusnak, például a völegény nélküli megnyegzőt illetően.

- Miért nem szerepel a Fidesz szövetségi képletében az MDNP?

- Mert a Szabó Iván vezetete párt két problémát nem tudott eddig megoldani. Nem rendezte viszonyát az MDF-el, továbbá nem képes megfelelő nagyságú tényleges támogatottságot felmutatni, amely alapján komoly politikai tényezőként megkerülhetlen erőnek kellene lehetnie tekinteni őket. Mivel pedig kellő politikai súlyt nem képviselnek, nem szeretnénk, ha az MDF-MDNP közötti vizsály megterhelne kapcsolatunkat az MDF-fel.

- Haragszanak az MDNP-re?

- Nem. De adódnak közöttük véleménykülönbségek.

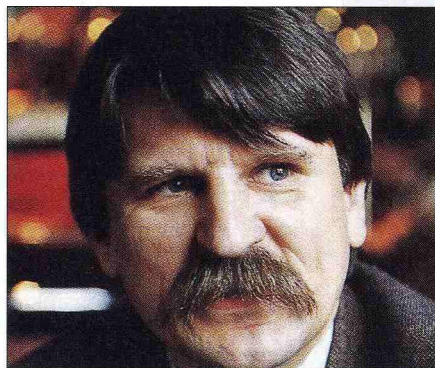
- Ügymint?

- Nem értünk egyet azokkal a parlamenti megnyilvánulásokkal, amelyekből időnként úgy tűnik, hogy eljártsszák öfelisége ellenzékének szerepét, azt, hogy ők képviselik a mérsékelt, nyugodt és kiegyensúlyozott erőt, s hozzájuk képest az ellenzéki oldalon mindenki más radikális. Így van ez annak ellenére, hogy a leírt elképzeléseket összevetve a programokban tartalmilag

alig-alig akadnak közöttük különbözőségek.

- Az előző ciklusban a Fidesz harsány ellenzéke volt a kormányzó MDF-nek, amelynek következtében 1992-ben mindenki mást leiskolázva, népszerűsége csúcsára jutott pártjuk. Most az az MDF az első számú szövetséges partnerük, amely eszmeileg-konceptcionálisan vállalja az antallai örökséget. Ellenfelek voltak, barátok lettek. Hogy van ez?

- Azóta sok minden megváltozott, így a parlamenti leosztás is. A Fidesz ellenzéki pozícióban maradt, s az MDF azonos oldalra került velünk. E logika eleve megalapozhat-

ja a közeledést. Ám ezen túlmenően az általunk sokat kritizált, MDF vezette koalícióhoz képest egy rosszabb koalíció került hatalomra. Mi annak idején nem az Antall-kormány stratégiai céljaival vitakoztunk, hanem a végrehajtás eszközeivel, a módszerekkel.

- Orbán Viktor pártelnök Deák Ferencre, az egykori Ellenzéki Nyilatkozat fogalmazójának feljegyzésére hivatkozva azt mondta: „A magyar kormány alkotmányos törvényeink ellenére idegenszerű, s nem nemzeti befolyás alatt áll.” Nyilván aktuális üzenettel idézett. E kijelentés ma hogyan értelmezhető?

- Azok az intézkedések, amelyeket sorozatban hoz a mostani kormány, szembeötölően, kiáltóan ellentétesek a magyar nemzeti érdekekkel. Hogy csak néhány példát

említsék: a Mol Rt. magánosítása során nem elégtették ki a hazai kisbefektetők igényeit, hanem a valós magyar kereslet fedezetét külföldi pénzügyi köröknek adták el. Ez súlyos lépés a magyar érdekekkel szemben, s rá vonatkozóan az említett minősítés még fölöttébb visszafogott is. Hasonló dolog történt az energiaszolgáltató rendszer privatizációja során, a sokasodó terheket a fogyasztókra hártva. S történik éppen mostanában a nyugdírendszerrel. Másrészt, mit lehet egy olyan kormányra mondani, amely úgy ad el egy bankot, hogy az egyébként számunkra hátrányos szerződés magyar nyelven nem is létezik, eleve angolul fogalmazták, s ezt írták alá a magyar állam képviselői? Milyen alapon sértődnek meg a tisztelt urak, amikor a hasonló példákat vég nélkül lehetne sorolni?

- Ha a kormány nem nemzeti befolyás alatt áll?

- Ezt tőlük kéne megkérdezni. Vajon kinek az érdekeit képviselik, ha nem a nemzetet...? Lehet, hogy nem is értenek a kormányzásához? Ostobaságból nem jönnek rá a helyes megoldásokra? Netán valamilyen érdekelttséghez kötődik a praxis? Ha igen, az politikai, avagy, ne adj' isten, anyagi? Nos, ezekre a kérdésekre én nem tudok válaszolni. Csak a következményeket látom, és hétről hétre egyik ámulatból a másikba esem.

- Miért javasolják, hogy a köztársasági elnök mielőbb írja ki a választásokat?

- Némely vezető szocialista politikus megnyilvánulásából arra lehet következtetni, hogy az alkotmány értelmezési lehetőségeit kihasználva a köztársasági elnöknel esetleg megpróbálják elérni, le-

Az SZDSZ felháborodott a Fidesz-MPP által nyilvánosságra hozott Ellenzéki Nyilatkozat 1997 című dokumentumon, amely minősítésük szerint távol áll a múlt század közepén fogalmazott irat szellemiségétől. Azzal a párhuzammal kapcsolatban, hogy a kormány idegenszerű, nem nemzeti befolyás alatt áll, leszögezték: a Fidesz érthetetlenül és sajnálatosan azonosítja a mai, demokratikus, 72 százalékos parlamenti többséggel rendelkező kormányt egy önkényuralmi Habsburg-kormányzással. A szabad demokraták szerint senkinek sincs felhatalmazása arra, hogy kizárólagosan beszéljen a nemzet nevében, s aki bárkit kiközösít, az nem a nemzet érdekében, hanem éppen a nemzet ellen cselekszik.

hetőleg minél később, akár csak 1998 szeptemberében legyenek a választások. Ezért tartjuk fontosnak a mielőbbi időpont szorgalmazását, véleményünk időben történő jelzését.

- A Fidesz ellenzéki nyilatkozatát, valamint a hozzá kapcsolódó beszédeket a koalíció ösztűz alá vette, erős kritikával illette. Nem lett volna értelmesebb darab ideig még hallgatni?

- Személy szerint örömmel hallottam a túlreagáló, hisztérikus hangokat, mert ebből úgy tetszik: érzékeny pontjain találtuk el a koalíciót. Önleplező módon tiltakoztak. Végül pedig, ha egy politikai párt komolyan veszi magát, s komolyan készül a kormányzásra, akkor nem hiszem, hogy taktikából vagy valamiféle félelemérzésből el kéne palástolnia a véleményét olyankor, ha azt látja, az ország rossz irányba halad.

AZ ÖSSZEÁLLÍTÁST KÉSZÍTETTE:
DEÁKI LÁSZLÓ